

Acrothamnus colensoi

Foto: Peter Hellings

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Acrothamnus* is samengesteld uit de Griekse woorden akros, wat top of hoogste punt betekent, en thamnus, wat struik betekent. Deze naam verwijst naar de groeiplaats van deze planten, die vaak in hoger gelegen, bergachtige gebieden te vinden zijn. De soortaanduiding *colensoi* is een eerbetoon aan William Colenso (1811–1899), een bekende missionaris, ontdekkingsreiziger en botanicus in Nieuw-Zeeland die veel heeft bijgedragen aan de beschrijving van de inheemse flora. In het Engels wordt de plant soms Colenso's beard-heath genoemd, een verwijzing naar de vroegere indeling in het geslacht *Leucopogon* (witbaard).

Taxonomie

- Rijk: Plantae
- Stam: Tracheophyta
- Klasse: Magnoliopsida
- Orde: Ericales
- Familie: Ericaceae
- Geslacht: *Acrothamnus*
- Soort: *Acrothamnus colensoi*

Synoniemen

De nomenclatuur van deze soort heeft diverse wijzigingen ondergaan. Het meest bekende en nog veel gebruikte synoniem in de handel en oudere literatuur is *Leucopogon colensoi*. Een ander synoniem dat men kan tegenkomen is *Cyathodes colensoi*. Recent genetisch onderzoek heeft echter geleid tot de herplaatsing van deze soort in het geslacht *Acrothamnus*, wat nu door toonaangevende instituten zoals Kew Gardens wordt geaccepteerd als de correcte naam.

Variëteiten en cultivars

Er zijn van *Acrothamnus colensoi* nauwelijks tot geen commercieel benaamde cultivars in omloop. De plant wordt voornamelijk als botanische soort gekweekt en verhandeld door gespecialiseerde kwekerijen die zich richten op alpiene flora of planten uit Nieuw-Zeeland. De variatie binnen de soort in het wild is aanwezig, maar heeft niet geleid tot een breed assortiment aan selecties in de sierteelt.

Familie

De plant behoort tot de familie Ericaceae, oftewel de heidefamilie. Binnen deze grote familie valt het geslacht onder de onderfamilie Epacridoideae. Deze onderfamilie was voorheen een zelfstandige familie (Epacridaceae) en omvat veel heideachtige struiken die voornamelijk voorkomen op het zuidelijk halfrond, met name in Australië en Nieuw-Zeeland. Kenmerkend voor deze groep zijn de vaak harde, kleine bladeren en de buisvormige bloemen.

Hoogte

Acrothamnus colensoi is een laagblijvende, spreidende dwergstruik. De plant vormt dichte matten of kussens en bereikt doorgaans een hoogte van slechts 10 tot 40 centimeter. In breedte kan de plant echter uitgroeien tot circa 60 centimeter of meer, waarbij de takken liggend over de grond groeien en zich soms wortelen.

Bloemkleur

De bloemen van deze soort zijn klein en onopvallend, maar sierlijk bij nadere inspectie. Ze zijn buisvormig tot urnvormig en hebben een witte tot crèmeachtige kleur. Een kenmerkend detail, overgebleven uit de tijd dat de plant tot *Leucopogon* werd gerekend, is de aanwezigheid van fijne haartjes aan de binnenzijde van de bloemblaadjes, wat een donzig effect geeft.

Bladkleur

Het blad is een van de meest aantrekkelijke eigenschappen van deze plant. De bladeren zijn klein, smal en langwerpig. De kleur varieert van diepgroen tot een opvallend bronskleurig of roodachtig groen, vooral in de winter of op zonnige standplaatsen. De onderzijde van het blad is vaak lichter, witachtig of blauwgroen gestreept met parallelle nerven, wat typisch is voor deze groep binnen de heidefamilie.

Bloeiperiode

In het land van herkomst, Nieuw-Zeeland, bloeit de plant in de zomermaanden (november tot januari). In het Europese klimaat (noordelijk halfrond) valt de bloeiperiode doorgaans in de late lente en de vroege zomer, rond mei en juni. Na de bloei volgen vaak kleine bessen die variëren van roze tot rood of wit, wat de sierwaarde in de late zomer en herfst verhoogt.

Standplaats

Acrothamnus colensoi verlangt een open, lichte standplaats, variërend van volle zon tot lichte halfschaduw. De bodem moet, net als bij andere heideachtigen, zuur tot neutraal zijn en humusrijk. Een uitstekende drainage is cruciaal; de plant houdt niet van stagnerend vocht (natte voeten), maar de grond mag ook niet volledig uitdrogen. Een rotsachtige ondergrond of een plek in de rotstuin is ideaal.

Herkomst

De soort is endemisch in Nieuw-Zeeland. Hij komt daar voor op zowel het Noordereiland als het Zuidereiland. De natuurlijke habitat bestaat uit montane tot subalpiene gebieden, waar de plant groeit in struikgewas, tussock-graslanden en op rotsachtige ontsluitingen tot op een hoogte van ongeveer 1600 meter.

Soort gewas

Het betreft een groenblijvende, houtige dwergstruik. Vanwege zijn groeiwijze en herkomst wordt de plant geclassificeerd als een rotsplant of alpine plant. Het is een langlevende vaste plant die langzaam groeit en een houtige basis vormt.

Vermeerderingswijze

Vermeerdering vindt plaats door middel van zaden of stekken. Zaaïen kan lastig zijn en vereist vaak geduld en stratificatie, aangezien de zaden een harde schil hebben. De meest gebruikelijke methode voor kwekers is het nemen van halfverhoude stekken in de late zomer of het vroege najaar. Ook kunnen afleggers worden genomen van takken die de grond raken en wortels hebben gevormd.

Klimaatzone

Acrothamnus colensoi is redelijk winterhard, gezien zijn herkomst uit bergachtige streken. De plant valt doorgaans in klimaatzone 7 tot 9. Hij kan vorst verdragen, maar in zeer strenge winters zonder sneeuwbedekking is bescherming tegen uitdrogende oostenwind en felle winterzon aan te raden om bladschade te voorkomen.

Insecten

De plant is over het algemeen vrij robuust en heeft weinig last van specifieke plagen in cultuur. Net als andere leden van de Ericaceae kan hij soms gevoelig zijn voor taxuskevers (lapsnuitkevers) die aan de bladranden vreten, of schildluizen. In goed gedraineerde grond komen wortelziekten zelden voor.

Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:77066922-1>

<https://www.nzpcn.org.nz/flora/species/acrothamnus-colensoi/>

Samenvatting

Onderwerp	Details
Nomenclatuur/etymologie	<i>Acrothamnus</i> (top-struik), <i>colensoi</i> (naar William Colenso).
Taxonomie	Rijk: Plantae, Familie: Ericaceae, Geslacht: <i>Acrothamnus</i> .
Synoniemen	<i>Leucopogon colensoi</i> , <i>Cyathodes colensoi</i> .
Variëteiten en cultivars	Geen cultivars in de handel; botanische soort.
Familie	Ericaceae (Heidefamilie).
Hoogte	10- 40 cm.
Bloemkleur	Wit tot crème, buisvormig.
Bladkleur	Groen tot brons/roodachtig, onderzijde gestreept.
Bloeiperiode	Mei- juni (Noordelijk halfrond).
Standplaats	Zon tot halfschaduw, zure, goed gedraineerde grond.
Herkomst	Nieuw-Zeeland (endemisch).
Soort gewas	Groenblijvende dwergstruik, rotsplant.
Vermeerderingswijze	Stekken (halfverhout), zaaien (lastig).
Klimaatzone	Zone 7-9 (Redelijk winterhard).
Insecten	Over het algemeen plaagvrij, soms taxuskever.